

۲۰۱۰۲۵۴
۹۷/۱۱/۳

به نام خدا

حسابداری مدیریت استراتژیک

جلد اول

(ویرایش ششم)

نویسندگان:

ادوارد ج. بلوچر-داوید ای. استوت

پاول ای. جوراس-گری کوکینز

مترجم: دکتر حسن مدرکیان

ج. ۱: 978-600-173-170-9 ؛ ج. ۲: 978-600-173-171-6

۵۴۸۹۲۹۲

حسابداری مدیریت استراتژیک/ نویسندگان ادوارد ج. بلوچر... [و دیگران]؛ مترجم حسن مدرکیان.
تهران: مرکز آموزش و تحقیقات صنعتی ایران، ۱۳۹۷.

ج. ۲: مصور، جدول، نمودار.

عنوان اصلی: Cost management: A strategic emphasis, 6ed.

نویسندگان ادوارد ج. بلوچر، داوید ای. استوت، پاول ای. جوراس، گری کوکینز.

در ویراستهای قبلی نویسندگان ادوارد بلوچر، دیوید ادوارد استوت، گری کوکینز است.

حسابداری قیمت تمام شده

Cost accounting

حسابداری مدیریت

Managerial accounting

۶۵۸/۱۵۵۲

HF ۵۶۸۶/ق ۹۸۳ ۱۳۹۷

بلوچر، ادوارد، ۱۹۴۴-م.

Blocher, Edward

مدرکیان، حسن، ۱۳۲۳-، مترجم

مرکز آموزش و تحقیقات صنعتی ایران

فیبیا

انتشارات مرکز آموزش و تحقیقات صنعتی ایران

حسابداری مدیریت استراتژیک - جلد اول

• مترجم: دکتر حسن مدرکیان

• سال چاپ: ۱۳۹۷

• نوبت چاپ: اول

• تیراژ: ۵۰۰ نسخه

• چاپ و مصافی: چاپ نقش

• قیمت: ۵۷۰۰۰۰ ریال

ISBN : 978-600-173-170-9

• شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۷۳-۱۷۰-۹

• پخش: انتشارات مرکز آموزش و تحقیقات صنعتی ایران

تهران- خیابان ایرانشهر شمالی - شماره ۲۳۳

تلفن: ۸۸۳۰۰۹۷۳ و ۸۸۳۱۰۱۱۳-۲۰ نمایر: ۸۸۳۰۱۲۶۵

حق چاپ محفوظ و مخصوص ناشر است.

فهرست مندرجات

صفحه

۵

عنوان

مقدمه مترجم

بخش اول

استراتژی، مدیریت قیمت تمام شده، و سامانه‌های هزینه‌یابی

فصل اول - مدیریت قیمت تمام شده و استراتژی

حسابداری مدیریت و نقش مدیریت قیمت تمام شده

محیط تجاری معاصر

تاکید استراتژیک مدیریت قیمت تمام شده

تکنیک‌های مدیریت معاصر: عکس‌العمل حسابداری مدیریت در برابر محیط تجاری معاصر

استراتژی رقابتی - رمز موفقیت واحد تجاری

سازمان‌های حرفه‌ای

سئوالات

تمرینات مقدماتی

تمرینات جامع

مسایل

فصل دوم - اجرای استراتژی: زنجیره ارزش، گزارش ارزیابی عملکرد متوازن، و نقشه

استراتژی

تجزیه و تحلیل نقاط قوت‌ها - ضعف‌ها - فرصت‌ها - تهدیدها (SWOT)

اجرای استراتژی

تجزیه و تحلیل زنجیره ارزش

گزارش ارزیابی عملکرد متوازن و نقشه استراتژی

سئوالات

تمرینات مقدماتی

تمرینات جامع

مسایل

فصل سوم - مفاهیم مدیریت قیمت تمام شده

قیمت تمام شده، محرک هزینه، محمل قیمت تمام شده، و تخصیص هزینه

مفاهیم قیمت تمام شده در هزینه‌یابی محصول و خدمت

سئوالات

صفحه

عنوان

۱۲۷	تمرینات مقدماتی
۱۲۸	تمرینات جامع
۱۴۰	مسایل
۱۴۷	فصل چهارم - هزینه‌یابی سفارش کار
۱۴۸	سامانه‌های هزینه‌یابی
۱۵۱	نقش استراتژیک هزینه‌یابی
۱۵۲	هزینه‌یابی سفارش کار: جریان هزینه
۱۵۷	روش کاربرد سربار کارخانه در هزینه‌یابی نرمال
۱۶۲	هزینه‌یابی سفارش کار در صنایع خدماتی، هزینه‌یابی پروژه
۱۶۵	هزینه‌یابی عملیاتی
۱۶۹	ضمیمه: حسابداری ضایعات تولید، دوباره کاری محصول، و ضایعات مواد در هزینه‌یابی سفارش کار
۱۷۱	سئوالات
۱۷۲	تمرینات مقدماتی
۱۷۴	تمرینات جامع
۱۸۰	مسایل
۱۹۴	فصل پنجم - هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت و تجزیه و تحلیل سودآوری مشتری
۱۹۵	نقش استراتژیک هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت
۱۹۷	نقش هزینه‌یابی بر مبنای حجم
۱۹۷	هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت
۲۰۲	مراحل اجرای سامانه هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت
۲۰۵	مزایای هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت
۲۰۶	مقایسه هزینه‌یابی بر مبنای حجم و هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت
۲۱۲	مدیریت بر مبنای فعالیت
۲۱۶	کاربرد واقعی هزینه‌یابی / مدیریت بر مبنای فعالیت
۲۲۱	تجزیه و تحلیل سودآوری مشتری
۲۲۸	مشکلات اجرا و طرح دیدگاه‌های جدید
۲۳۴	سئوالات
۲۳۵	تمرینات مقدماتی
۲۳۶	تمرینات جامع
۲۴۵	مسایل

فصل ششم - هزینه‌یابی مرحله‌ای

ویژگی‌های سامانه هزینه‌یابی مرحله‌ای

تشریح هزینه‌یابی مرحله‌ای

مقایسه روش‌های میانگین موزون و FIFO

هزینه‌یابی مرحله‌ای در دواپر تولیدی چندگانه

ثبت‌های دفتر روزنامه در هزینه‌یابی مرحله‌ای

اجرا و ارتقاء هزینه‌یابی مرحله‌ای

ضمیمه: ضایعات تولید در هزینه‌یابی مرحله‌ای

سئوالات

تمرینات مقدماتی

تمرینات جامع

مسایل

فصل هفتم - تسهیم هزینه: دواپر، محصولات مشترک، و محصول فرعی

نقش استراتژیک و هدف‌های تسهیم هزینه

جنبه‌های اخلاقی تسهیم هزینه

تسهیم هزینه در دواپر خدماتی و دواپر تولیدی

تسهیم هزینه در صنایع خدماتی

هزینه‌یابی محصول مشترک

ضمیمه: محصول فرعی

سئوالات

تمرینات مقدماتی

تمرینات جامع

مسایل

بخش دوم

برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری

فصل هشتم - برآورد هزینه

نقش استراتژیک برآورد هزینه

مراحل شش‌گانه برآورد هزینه

روش‌های برآورد هزینه

تشریح تجزیه و تحلیل رگرسیون در صنعت بازی

مشکلات اجرای رگرسیون: غیرخطی بودن متغیرها

رگرسیون سری زمانی و رگرسیون بخشی

عنوان

صفحه

۴۰۹	ضمیمه: تجزیه و تحلیل منحنی یادگیری
۴۱۳	سئوالات
۴۱۴	تمرینات مقدماتی
۴۱۶	تمرینات جامع
۴۲۵	مسایل
۴۴۲	فصل نهم - برنامه‌ریزی سود در کوتاه‌مدت: تجزیه و تحلیل قیمت تمام شده - حجم تولید - سود (CVP)
۴۴۳	تجزیه و تحلیل قیمت تمام شده - حجم تولید - سود
۴۴۶	نقش استراتژیک تجزیه و تحلیل CVP
۴۴۸	تجزیه و تحلیل CVP برای برنامه‌ریزی نقطه سر به سر
۴۵۱	تجزیه و تحلیل CVP برای برنامه‌ریزی سود
۴۵۵	تجزیه و تحلیل CVP و هزینه‌بایی بر مبنای فعالیت (ABC)
۴۵۹	مقایسه با ریسک و عدم قطعیت
۴۶۸	تجزیه و تحلیل CVP در حالت تولید دو یا چند محصول یا خدمت
۴۷۲	تجزیه و تحلیل CVP در سازمان‌های غیرانتفاعی
۴۷۳	فرضیات و محدودیت‌های تجزیه و تحلیل CVP
۴۷۵	سئوالات
۴۷۵	تمرینات مقدماتی
۴۷۶	تمرینات جامع
۴۸۵	مسایل
۵۰۲	فصل دهم - استراتژی و بودجه جامع
۵۰۳	نقش بودجه
۵۰۴	استراتژی و بودجه جامع
۵۰۶	فرایند بودجه
۵۱۰	بودجه جامع
۵۳۰	عدم قطعیت و فرایند بودجه
۵۳۴	بودجه‌نویسی در صنایع خدماتی
۵۳۶	رویکردهای ثانویه بودجه‌نویسی
۵۴۳	جنبه‌های رفتاری بودجه‌نویسی
۵۴۹	سئوالات
۵۵۰	تمرینات مقدماتی
۵۵۲	تمرینات جامع
۵۷۴	مسایل

کتاب حسابداری مدیریت استراتژیک ۱ و ۲ ترجمه کامل کتاب Cost Management : A Strategic Emphasis ویرایش ششم تألیف پروفیسور ادوارد ج. بلوچر، داوید ای. استوت، پاول ای. جوراس، و گری کوکینز در سال ۲۰۱۳ است.

سامانه اطلاعات حسابداری از دو زیر سامانه حسابداری مالی و حسابداری مدیریت تشکیل می شود. این سامانه به گونه ای طراحی می گردد که علاوه بر گزارشات مالی قادر به تهیه اطلاعات غیر مالی (عملیاتی) در قالب گزارشات متنوع مدیریتی نیز باشد. از این رو، وظیفه سامانه حسابداری مدیریت عبارت از شناسایی، گردآوری، اندازه گیری، ثبت، طبقه بندی، تلخیص، گزارش و تجزیه و تحلیل اطلاعات عملیاتی (مالی - غیرمالی) مورد استفاده در تصمیم گیری های مدیریتی است. این درحالی است، که با توجه به تنوع عملیات و به تبع آن گزارشات هیچ گونه استاندارد گزارشگری حرفه ای خاص ناظر بر فعالیت های حسابداری مدیریت نمی باشد. بین حسابداری مالی و حسابداری مدیریت تفاوت های عمده زیر وجود دارد.

نخستین تفاوت، استفاده از دیدگاه نگرش به گذشته (معمولاً سال گذشته) در حسابداری مالی و توجه به دورنمای آینده (در صورت لزوم سالیان دور) در حسابداری مدیریت است. برای این منظور، حسابداری مدیریت موظف به پیش بینی اثرات مالی تصمیم ها و برنامه های مورد نظر سازمان با استفاده از مدل های بودجه ای و کمی و در صورت لزوم آماری و احتمالات طی دوره مورد بررسی می باشد. در این مرحله، استفاده از سناریوهای مختلف اجرایی و تعیین و اندازه گیری ریسک در هر راه حل نیز الزامی است.

دوم، شکل و محتوای گزارشات حسابداری مدیریت در مقایسه با گزارشات استاندارد شده یکدست حسابداری مالی در قالب صورت های مالی اساسی است. در حسابداری مدیریت هیچ گونه قالب و معیار خاصی جز هزینه - فایده برای تهیه گزارشات وجود ندارد. از این رو، گزارشی که حسابداری مدیریت تهیه می کند به مراتب پیچیده تر و مفصل تر از گزارشات حسابداری مالی می باشد. این گزارشات لزوماً باید بتواند بر تصمیمات و رفتار مدیران اثرگذار باشد.

سوم، تفاوت در افق زمانی و مختصر یا مفصل بودن گزارشات دو سامانه حسابداری مالی و حسابداری مدیریت است. در حسابداری مالی گزارشات در اساس مختصر و ساده تهیه می شود. درحالی که، گزارشات حسابداری مدیریت اساساً مفصل و پیچیده آرایه می گردد. به طوری که حتماً باید در رفتار و شیوه تصمیم گیری های مدیریتی موثر باشد.

این تفاوت ها سبب می گردد، در حسابداری مدیریت دورنما و حوزه عملیات به مراتب وسیع تر و گسترده تری نسبت به حسابداری مالی در نظر گرفته شود. بنابراین، حسابداری مدیریت موظف است، علاوه بر آگاهی از سایر رشته های وابسته همواره، از طریق مطالعه و غور و بررسی آخرین تکنیک ها و سازوکارهای پیشرفته و مورد استفاده در سایر دانش ها و تغییرات آن ها را کشف نموده و در

عملیات حسابداری مدیریت به خدمت گرفته و در تهیه انواع گزارشات، از جمله BSC، و آرایه راه حل های مناسب و تجزیه و تحلیل نتایج در تصمیم گیری مورد بهره برداری قرار دهد. با این حال، هر راه حلی که حسابدار مدیریت جهت برطرف کردن مشکل پیش رو آرایه می دهد دارای بار مالی جداگانه ایست که باید مورد محاسبه قرار گیرد. به بیان دیگر، هر راه حلی قیمت تمام شده ای دارد. در یک راه حل ممکن است هزینه ها کاهش داده شود. آرایه راه حل دیگری می تواند به افزایش سود منتهی گردد. در حالت سوم، راه حل می تواند هزینه و درآمد هر دو را تماماً تحت تاثیر قرار دهد. همین موضوع سبب گردیده، مدیریت قیمت تمام شده (cost) در حسابداری مدیریت از اهمیت و اعتبار ویژه ای برخوردار گردد. به طوری که بحث قیمت تمام شده هسته مرکزی و با اهمیت این درس را تشکیل می دهد. بقیه مطالب مطرح شده در حسابداری مدیریت علاوه بر اصول و مفاهیم شامل توضیحاتی درباره انواع تکنیک ها و سازوکارهای مورد استفاده در سایر دانش ها و چگونگی بهره برداری از آن ها در این بحث است.

بحث اساسی و با اهمیت دیگر مطرح شده در این کتاب، تاکید بر استفاده از رویکرد استراتژیک در مباحث مختلف حسابداری مدیریت است. از این منظر، تصمیماتی که در کوتاه مدت برای یک سازمان مناسب تشخیص داده می شود معلوم نیست در بلندمدت نیز به نفع سازمان باشد. از این رو، راه حل هایی که از سوی حسابدار مدیریت آرایه میگردد الزاماً باید مناسب بودن آن ها تحت شرایطی در بلندمدت نیز به محک آزمون گذاشته شود.

با این مقدمه، کتاب حاضر در چهار بخش به شرح زیر نگاشته شده و عیناً ترجمه شده است:

۱. بخش اول: استراتژی، مدیریت قیمت تمام شده، و سامانه های هزینه یابی

۲. بخش دوم: برنامه ریزی و تصمیم گیری

۳. بخش سوم: کنترل در سطح عملیات

۴. بخش چهارم: کنترل در سطح مدیریت

بدیهی است، در صورت استقرار سامانه حسابداری با مشخصاتی که در بالا عنوان گردید زمینه برای اجرای حسابرسی مالی (با هدف حصول اطمینان نسبت به اجرای استانداردهای حسابداری مالی) و حسابرسی عملیاتی یا مدیریت (با هدف دستیابی به استانداردهای کارایی، اثربخشی، و اقتصادی بودن عملیات) در یک سازمان از هر نظر فراهم خواهد شد.

اعتراف می کنم. اصل کتاب در سطح بین المللی، بدون تردید، از اعتبار و امتیاز بالایی برخوردار است. بنابراین، هرگونه لغزش و ایرادی که در ترجمه مشاهده می فرمایید قطعاً در حوزه مسئولیت مستقیم این حقیر سرآپا تقصیر قرار دارد. زیرا، تنها مجوز و پشتیبان اینجانب برای تدوین این کتاب محدود به داشتن حدود ۴۰ سال سابقه تدریس و ترجمه و تالیف ۲۰ جلد (نه عنوان) کتاب طی این مدت است.